

Lovforslag nr. L 149. Fremsat den 10. marts 1982 af ministeren for offentlige arbejder

Forslag

til

Lov om statsgaranti i forbindelse med Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde

§ 1. Ministeren for offentlige arbejder be- myndiges til at afslutte overenskomst med de norske og svenske regeringer om ydelse af statsgaranti vedrørende underskud, som måtte opstå i de tre moderselskaber i konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS), nemlig A/S Det Danske Luftfartselskab (DDL), A/S Det Norske Luftfartselskab (DNL) og AB Aerotransport (ABA).

Stk. 2. Det forudsættes, at det i overens- komsten fastsættes:

- 1) at garantien i hvert af landene får gyldig- hed i 5 år fra den 1. oktober 1982,
- 2) at den årlige garantisum ikke kommer til at overstige for Danmarks vedkommende 53 mill. d. kr., for Norges vedkommende 42 mill. n. kr. og for Sveriges vedkom- mende 60 mill. sv. kr., dog således, at re- geringerne i tilfælde af nedskrivning eller opskrivning af de skandinaviske valutaer skal optage forhandling om regulering af garantibeløbene,
- 3) at DDL kun har krav på udbetaling af garantibeløb til dækning af underskud i det omfang, dette bringer DDL's ind- skudskapital i konsortiet SAS ned under 254 mill. d. kr. I tilfælde af nedskrivning eller opskrivning af den danske valuta skal det dog af den danske regering over- vejes at regulere beløbet,
- 4) at de midler, som stilles til rådighed skal anvendes til at dække underskuddet i den

- virksomhed, som drives af konsortiet SAS,
- 5) at vedkommende selskab – for Danmarks vedkommende DDL – betaler en garanti- afgift på 1 pct. af de til enhver til trukne og endnu ikke tilbagebetalte beløb,
- 6) at hvert af selskaberne skal være pligtigt til af sit overskud at tilbagebetale hævede garantibeløb efter nærmere regler, der fastsættes ved overenskomst mellem staten og vedkommende selskab,
- 7) at et selskab, så længe udbetalte garanti- beløb ikke er fuldstændig tilbagebetalt, ikke uden vedkommende statsmyndigheds samtykke kan udbetale udbytte, og at det- te ikke vil kunne overstige 5 pct. af aktie- kapitalen,
- 8) at beløb, som ikke er tilbagebetalt 1. okto- ber 1995, kan eftergives, dersom konsorti- ets og det nationale selskabs økonomiske stilling gør dette rimeligt.

§ 2. Det påhviler ministeren for offentlige arbejder hvert år efter afslutningen af regn- skabsåret for SAS at give folketinget under- retning om den økonomiske udvikling inden for konsortiet i regnskabsåret samt en rede- gørelse om den forventede økonomiske ud- vikling i det kommende år.

Stk. 2. Indtræffer der inden for det enkelte regnskabsår omstændigheder, som på afgø- rende måde ændrer grundlaget for den i stk. 1 omhandlede redegørelse, underrettes folke- tinget herom.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Siden SAS-samarbejdet i dets nuværende form påbegyndtes, har Danmark, Norge og Sverige bortset fra perioden efter den 1. oktober 1980 ydet statsgaranti vedrørende driftstab, der måtte opstå i konsortiets 3 moderselskaber DDL, DNL og ABA. Garantiforpligtelsen har været indeholdt i 5-årige overenskomster mellem de 3 landes regeringer. For Danmarks vedkommende har grundlaget for overenskomsterne bestået i bemyndigelser, der i henhold til særlig lovgivning var meddelt ministeren for offentlige arbejder. Den seneste overenskomst, der udløb 30. september 1980 havde som grundlag lov nr. 333 af 26. juni 1975.

DDL har aldrig trukket på garantien, men ved refinansieringen af SAS i 1961 betragtedes statens garanti for driftsårene 1959-60 og 1960-61 som opfyldt gennem den da foretagne kapitaltilførsel, jfr. § 2 i lov nr. 197 af 16. juni 1961. I regnskabsåret 1979-80 havde SAS for første gang siden 1961-62 et negativt driftsresultat, men på grund af bestemmelsen i § 1, stk. 2, punkt 2 i lov nr. 333 af 26. juni 1975 havde DDL ikke krav på udbetaling af garantibeløb.

I efteråret 1979 modtog ministeren fra DDL anmodning om, at den i henhold til lov nr. 333 af 26. juni 1975 om statsgaranti i forbindelse med Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde indgæede overenskomst af 12. december 1975 mellem Danmark, Norge og Sverige om økonomisk garanti til visse luftfartsselskaber for perioden 1. oktober 1975 til 30. september 1980, jfr. udenrigsministeriets bekendtgørelse af 27. januar 1976, måtte blive fornyet for perioden 1. oktober 1980 til 30. september 1985 samtidig med, at garantibeløbene forhøjedes.

Tilsvarende anmodninger blev af DNL og ABA sendt til regeringerne i Norge og Sverige.

Anmodningerne var udtryk for, at de almene forhold – navnlig SAS' sårbarhed over for internationale politiske og økonomiske forhold og de stadig voksende protektionistiske tendenser i international luftfart, der har ligget til grund for de

siden 1950 givne garantitilsagn – fremdeles gør sig gældende.

Garantibeløbenes størrelse har fra starten principielt haft en vis relation til SAS' forventede trafikindtægter i den pågældende garantiperiode. Det enkelte lands garantibeløb er af en størrelse, der afspejler vedkommende moderselskabs andel i konsortiet, der udgør 2/7 for DDL, 2/7 for DNL og 3/7 for ABA. I garantiperioderne siden 1950 har det årlige garantibeløb for DDL's vedkommende været henholdsvis 2 mill. kr., 4,5 mill. kr., 6,75 mill. kr. (2 garantiperioder), 14,5 mill. kr. og 28 mill. kr.

For perioden 1980-85 forventede SAS mere end en fordobling af trafikindtægterne, nemlig fra 22,5 milliarder sv. kr. til 55 milliarder sv. kr. Der var herved taget hensyn dels til en forventet reel trafikstigning, dels til inflationen. Med udgangspunkt i en fordobling af det svenske garantibeløb fra 30 til 60 mill. sv. kr. årlig ville det danske og norske garantibeløb blive på 40 mill. sv. kr. svarende til ca. 52 mill. d. kr. og 50 mill. n. kr. På baggrund heraf ansøgte DDL om, at garantibeløbet for perioden 1980-85 forhøjedes fra 28 mill. d. kr. til 52 mill. d. kr.

I regnskabsåret 1980-81 udviste SAS' regnskab påny et betydeligt underskud, nemlig 109 mill. sv. kr. Under en ny administrerende direktør havde SAS' ledelse forinden taget forskellige skridt til en forbedring af SAS' økonomi med det mål allerede i regnskabsåret 1981-82 at vende underskud til overskud. De 3 moderselskaber har peget på, at det ville være et hensigtsmæssigt supplement til selskabernes egne bestræbelser, hvis den statslige garantiordning nu blev genindført. Bl.a. ville dette være et moment som potentielle udenlandske långivere ville være opmærksomme på.

Der er mellem de tre skandinaviske trafikministre enighed om, at det vil være rimeligt, at de tre lande markerer deres fortsatte interesse i det skandinaviske luftfartssamarbejde ved at forlænge den tidligere statsgarantiordning, foreløbig for 5-års perioden fra den 1. oktober 1982 til 30. september 1987.

EF-Kommissionen, der med grundlag i en dom afsagt af Domstolen i en sag, der ikke vedrørte luftfartsforhold hævder, at EF-traktatens almindelige bestemmelser, herunder bestemmelserne i art. 92 og 93 om statsstøtte, også gælder for luftfartsområdet, har indledt overvejelser med hensyn til, hvilke former for støtte, der kan anses for forenelige med EF. For ikke at give anledning til en påstand om, at Danmark med det foreliggende lovforslag handler i strid med sine traktatmæssige forpligtelser, har ministeriet for offentlige arbejder i overensstemmelse med EF-traktatens art. 93 (3) underrettet EF-Kommissionen om forslaget.

Til § 1

Den foreslåede bestemmelse svarer indholdsmæssigt til § 1 i lov nr. 333 af 26. juni 1975, idet dog garantibeløbene i punkt 1) og indskudskapitelbeløbet i punkt 2) er ændret.

De årlige garantibeløb er som nævnt i de almindelige bemærkninger fastsat med udgangspunkt i det svenske garantibeløb, 60 mill. sv. kr., hvortil for Danmarks og Norges vedkommende svarer beløb på 40 mill. sv. kr. Med tilnærmet anvendelse af valutakurserne medio februar 1982 udgør garan-

tibeløbet til DDL og DNL henholdsvis 53 mill. d. kr. og 42 mill. n. kr.

Efter afslutningen af regnskabsåret 1980-81, der udløb 30. september 1981, er DDL's indskudskapital i SAS ca. 260 mill. d. kr. og DNL's ca. 210 mill. n. kr.

Ved ajourføring af beløbene er den norske og danske trafikminister blevet enige om at foreslå, at DDL og DNL kun har krav på udbetaling af garantibeløb til dækning af underskud i det omfang, dette bringer DDL's og DNL's indskudskapital i konsortiet SAS ned under henholdsvis 254 mill. d. kr. og 200 mill. n. kr. Begrundelsen herfor er den samme som i 1975: på den ene side må selskaberne tåle en vis forringelse af indskudskapitalen, inden garantibeløb tilføres; på den anden side skal garantien gives på et tidspunkt, hvor konsortiets stilling stadig kan karakteriseres som holdbar.

Til bestemmelsen i punkt 4) bemærkes det, at ved beregning af underskud kan et eventuelt underskud i andre af SAS' aktiviteter end flyvevirksomheden ikke medtages.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse svarer til bestemmelsen i § 2 i lov nr. 333 af 26. juni 1975.